

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 94'e 1 inci Ek)

Akdeniz'de Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Hareketleri ve Bertarafından Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ile Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/406)

Not : Tasarının gerekçesi ile Çevre Komisyonu Raporu, Sıra Sayısı 94'te yer almaktadır.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/406

Karar No. : 96

24.6.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Akdeniz'de Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Hareketleri ve Bertarafından Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 6 Mart 2003 tarihli 5 inci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüş ve 94 sıra sayısı olarak basılmıştı.

Ancak, BM Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne atıf yapan Protokolün onaylanmasının, Türkiye'nin sözkonusu Sözleşmeye ilişkin tutumunu etkilemeyeceğine dair bir bildirimde bulunulması ihtiyacının belirlenmesi üzerine, Kanun Tasarısının, İçtüzüğü'nün 88 inci maddesine göre Komisyona geri verilmesi talep edilmiş ve TBMM Genel Kurulunun 11.6.2003 tarihli 92 nci Birleşiminde bu talep kabul edilmiştir.

Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerin ve Akdeniz'in tehlikeli atıklardan kaynaklanan kirlenmeye karşı korunması amacıyla hazırlanan Tasarı, Komisyonumuzca 19.6.2003 tarihinde tekrar görüşülmüş ve "1982 Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne atfı içeren Akdeniz'de Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Hareketleri ve Bertarafından Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Protokolünün Türkiye tarafından onaylanması, Türkiye'nin sözkonusu Sözleşme'ye ilişkin tutumuna hanel getirmez ve bu tutumu etkilemez" şeklinde bir bildirimde bulunulmak ve buna paralel olarak Tasarının 1 inci maddesi "Akdeniz'de Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Hareketleri ve Bertarafından Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Protokolünün ekli bildirim ile onaylanması uygun bulunmuştur" şeklinde değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca, Tasarının, geçen dönemde kadük olduğu gözönünde bulundurularak, İçtüzüğü'nün 52 nci maddesine göre öncelikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Dülger</i>	<i>Emin Şirin</i>	<i>Eyyüp Sanay</i>
Antalya	İstanbul	Ankara
Kâtip	Üye	Üye
<i>Hüseyin Kansu</i>	<i>Mehmet Özyol</i>	<i>Nur Doğan Topaloğlu</i>
İstanbul	Adıyaman	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Dündar</i>	<i>V. Haşim Oral</i>	<i>Abdülbaki Türkoğlu</i>
Bursa	Denizli	Elazığ
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Eraslan</i>	<i>Halil Akyüz</i>	<i>Mehmet B. Denizolgun</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Şükrü Mustafa Elekdağ</i>	<i>Onur Öymen</i>	<i>Fikret Ünlü</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
	Üye	Üye
	<i>Ufuk Özkan</i>	<i>Osman Seyfi</i>
	Manisa	Nevşehir

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

AKDENİZ'DE TEHLİKELİ ATIKLARIN SINIRÖTESİ HAREKETLERİ VE BERTARAFINDAN KAYNAKLANAN KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 1 Ekim 1996 tarihinde imzalanan "Akdeniz'de Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Hareketleri ve Bertarafından Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Protokolü" nün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

R. Önal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı V.

H. Gemici

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

S. Somuncuoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Millî Savunma Bakanı

S. Çaknakoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı V.

Prof. Dr. E. Öksüz

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

AKDENİZ'DE TEHLİKELİ ATIKLARIN SINIRÖTESİ HAREKETLERİ VE BERTARAFINDAN KAYNAKLANAN KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ PROTOKOLÜNÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 1 Ekim 1996 tarihinde imzalanan "Akdeniz'de Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Hareketleri ve Bertarafından Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Protokolü" nün ekli bildirim ile" onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

AKDENİZ'DE TEHLİKELİ ATIKLARIN SINIRÖTESİ HAREKETLERİ VE BERTARAFINDAN KAYNAKLANAN KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ PROTOKOLÜ

Halihazır Protokolün Âkit Tarafları,

Barselona'da 16 Şubat 1976 tarihinde kabul edilen ve 10 Haziran 1995 tarihinde değişiklik yapılan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi'nin Tarafları olarak,

Tehlikeli atıkların sınırötesi hareketi ve bertarafının Akdeniz bölgesinin tümünde çevreyi tehdit edici bir tehlike oluşturduğunun bilincinde olarak,

İnsan sağlığının ve deniz ortamının tehlikeli atıklardan kaynaklanan tehlikelere karşı korunmasında en etkili yolun bu tür atıkların örneğin ikâme ve diğer temiz üretim yöntemleriyle üretiminin azaltılması ve yok edilmesi olduğuna inanarak,

Tehlikeli atıkların sınırötesi hareketi ve diğer Devletlerde, özellikle de gelişmekte olan ülkelerde bertarafının yasaklanmasına ilişkin iradenin arttığını bilerek,

1992 tarihli Çevre ve Kalkınma Rio Deklarasyonu ve özellikle Devletlerin "çevrede ağır hasara yol açan veya insan sağlığı açısından tehlikeli olduğu tespit edilmiş bulunan tüm faaliyet ve maddelerin başka Devletlere taşınması ve devredilmesini önlemek veya yasaklamak amacıyla işbirliği yapması gerektiğini" bildiren 14 no.lu ilkeyi gözönünde bulundurarak,

Bir Devletin kaynaklanan kirliliğin başka Devletlere aktarılmamasının sağlanması hususunda giderek artan uluslararası bir endişenin varlığının ve bu hedef doğrultusunda tehlikeli atıkların sınırötesi hareketinin tamamen ortadan kaldırılması nihai amacıyla bu tür hareketlerin asgariye indirilmesine gereksinim duyulduğunun bilincinde olarak,

Her Devletin kendi sınırları dahilinde tehlikeli atıkların girişini, transit geçişini veya bertarafını yasaklamaya ilişkin egemenlik hakkının bulunduğunu da bilerek,

1982 tarihli Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesinin ilgili hükümlerini de dikkate alarak,

22 Mart 1989 tarihinde kabul edilmiş bulunan Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Hareketi ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi ve özellikle bu Sözleşmenin 11 inci Maddesi ile Basel Sözleşmesi Âkit Taraflarının sırasıyla Birinci, İkinci ve Üçüncü Toplantılarında kabul edilen I/22, II/12, III/1 no.lu kararları da gözönünde bulundurarak,

Aralarında Barselona Sözleşmesi Âkit Taraflarının da bulunduğu birçok Devletin tehlikeli atıkların sınırötesi hareketlerini yasaklamak amacıyla örneğin Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Afrika, Karaip ve Pasifik Devletler Grubu arasında Lome'de 15 Aralık 1989 tarihinde imzalanan 4. AKP/AET Sözleşmesi ve Afrika Birliği Teşkilâtı himayesinde 30 Ocak 1991 tarihinde kabul edilen Tehlikeli Atıkların Afrika'ya İthalinin Yasaklanması ve Afrika'da Tehlikeli Atıkların Sınırötesi Hareketlerinin Kontrolü ve Yönetimine İlişkin Bamako Sözleşmesi gibi Basel Sözleşmesine uygun yasal tedbirler aldığı ve uluslararası anlaşmalara girdiğini yine gözönünde bulundurarak,

Akdeniz'e kıyısı olan çeşitli Devletlerin ekonomik ve yasal gelişme seviyelerinin farklılık gösterdiğinin ve böylesine ekonomik ve yasal farklılıklardan faydalanarak gelişmekte olan ülkelerin çevresel ve sosyal durumlarının zararına tehlikeli atıkların taşınmasına izin verilemeyeceğini de bilerek,

Atıkların insan sağlığı ve çevreyi tehdit edici boyutuyla mücadele etmek açısından en etkili yöntemin tehlikeli atık üreten faaliyetlerin transferini azaltmak ve hatta yasaklamak olduğunu unutmayarak, aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

I. Madde TANIMLAR

Bu protokol kapsamında:

(a) "Sözleşme" Barselona'da 16 Şubat 1976 tarihinde kabul edilen ve 10 Haziran 1995 tarihinde değişiklik yapılan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi demektir,

- (b) “Tarafl” Sözlüşmenin 29 ncu Maddesinin 1 inci paragrafl uyarınca işbu Protokole Âkit Tarafl demektir;
- (c) “Atıklar” bertaraf edilen, bertaraf edilmesi düşünölen veya ulusal hukuk hükümleri uyarınca bertarafı öngörölen maddeler veya nesneler demektir;
- (d) “Tehlikeli atıklar” işbu Protokolün 3 üncü Maddesinde belirlenen atıklar anlamını taşır;
- (e) “Bertaraf” işbu Protokolün III no.lu Ekinde belirtilen işlemlerden herhangi biri demektir;
- (f) “Sınırötesi hareket” tehlikeli atıkların bir Devletin ulusal yargı alanında bulunan bir bölgeden başka bir Devletin ulusal yargı alanında bulunan bir bölgeye götüürölmesi veya bölgeden geçirilmesi ya da en az iki Devletin hareketin içinde olduğu durumlarda atıkların herhangi bir Devletin ulusal yargı alanında bulunmayan bir bölgeye götüürölmesi veya bölgeden geçirilmesi anlamına gelir;
- (g) “Onaylı saha veya tesis” tehlikeli atıkların bertarafı amacıyla, saha veya tesisin bulunduğu Devletin ilgili makamınca bu amaca ilişkin çalışma yetkisi veya izni verilen saha veya tesis anlamını taşır;
- (h) “Yetkili makam” uygun gördüğü coğrafl alan içinde tehlikeli atıkların sınırötesi hareketi ile ilgili bildirimlerin ve buna ilişkin herhangi bir bilginin alınması ve böyle bir bildirimle yanıt vermek üzere sorumlu olmak üzere bir Tarafl da uygun görölecek bir hükümet kuruluşudur;
- (i) “Temiz üretim yöntemleri” işbu Protokolün 5 ve 8 inci Maddeleri uyarınca tehlikeli atık miktarını azaltan veya üretimini kaldıran yöntemler anlamını taşır;
- (j) Tehlikeli atıkların “Çevreyle uyumlu yönetimi” tehlikeli atıkların toplanmasının, taşınmasının ve bertarafının (bertaraf alanlarının sonraki bakımı dahil) insan sağığını ve çevreyi böyle atıkların sonucunda doğabileceek ters etkilere karşı koruyacak şekilde gerçekleştirilmesini sağılayacak tüm uygulanabilir adımların atılması demektir;
- (k) “Bir Devletin ulusal yetki alanı” bir Devletin insan sağığı veya çevrenin korunmasına ilişkin olarak uluslararası hukuk uyarınca idari ve düzenleyici sorumluluklarını uyguladığı tüm kara, deniz veya hava sahası demektir;
- (l) “İhracatçı Devlet” tehlikeli atıkların sınırötesi hareketinin başlatılmasının düşünöldüğü veya başlatıldığı bir Tarafl demektir;
- (m) “İthalatçı Devlet” tehlikeli atıkların sınırötesi hareketinin o Devlette bertarafı amacıyla veya herhangi bir Devletin ulusal yargı alanına girmeyen bir alanda bertaraf edilmesinden önce yükleme amacıyla getirilmesinin düşünöldüğü veya getirildiği bir Tarafl demektir;
- (n) “Transit Devlet” ihracatçı veya ithalatçı Devletin dışında tehlikeli atıkların sınırötesi hareketinin üzerinden planlandığı veya yapıldığı herhangi bir Devlettir;
- (o) “İhracatçı” İhracatçı Devletin yargı alanında bulunup, tehlikeli atıkların ihracatını düzenleyen herhangi bir kişi demektir;
- (p) “İthalatçı” İthalatçı Devletin yargı alanında bulunup, tehlikeli atıkların ithalatını düzenleyen herhangi bir kişi demektir;
- (q) “Üretici” yaptığı faaliyet nedeniyle tehlikeli atık üreten bir kişidir, veya bu kişinin bilinmemesi halinde, işbu atıkların sahibi olan ve/veya kontrolü altında bulunduran kişi demektir;
- (r) “Bertaraf eden” kendisine tehlikeli atıkların götüüröldüğü ve bu atıkları bertaraf etme işlemini yürüten kişi anlamını taşır;

- (s) “Yasadışı trafik” tehlikeli atıkların 9 uncu Maddede belirtilen herhangi bir sınırötesi hareketi demektir;
- (t) “Kişi” herhangi bir özel veya tüzel kişi demektir;
- (u) “Gelişmekte olan ülkeler” İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı (OECD) üyesi olmayan ülkeler* anlamına gelir;
- (v) “Gelişmiş Ülkeler” İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı (OECD) üyesi olan ülkeler* demektir;
- (w) “Teşkilât Sözleşmenin 2 (b) Maddesinde sözü geçen kuruluş anlamını taşır.

2. Madde

PROTOKOL ALANI

Bu Protokolde sözkonusu olan protokol alanı Sözleşmenin 1 inci Maddesinde tanımlanan alandır.

3. Madde

PROTOKOLÜN KAPSAMI

1. İşbu Protokol aşağıda kayıtlı atıklara ve tehlikeli maddelere uygulanır:

- (a) İşbu Protokolün I inci Ekinde yer alan kategorilerden herhangi birine giren atıklar;
- (b) Yukarıdaki (a) paragrafı kapsamına girmediği halde, ihracatçı, ithalatçı veya transit devletin iç hukukunda tehlikeli olarak tanımlanan veya kabul edilen atıklar;
- (c) İşbu Protokolün II nci Ekinde bulunan özelliklerden herhangi birine sahip olan atıklar;
- (d) Yasaklanmış bulunan veya süresi dolan, imalatçı veya ihracatçı ülkede devlet mevzuatı yoluyla insan sağlığı veya çevre nedenleriyle ruhsatı iptal edilen veya reddedilen ya da imalatçı veya ihracatçı ülkede kullanım için gerekli resmi sicilden gönüllü olarak çekilmiş veya silinmiş olan tehlikeli maddeler.

2. Gemilerin normal işletiminden kaynaklanıp, boşaltımları başka bir uluslararası araca konu olan atıklar işbu Protokolün kapsamından hariç tutulmuştur.

3. İhracın, ithalin veya transit geçişin yapılacağı Devletin yetkili makamlarıyla görüşerek sözkonusu atığın sınırötesi hareketinden önce işbu Protokolün kapsamında bulunup bulunmadığını kontrol etmek koşullarına bağlı olarak, üretici, ihracatçı veya ithalatçının sorumluluğundadır.

4. Madde

TEHLİKELİ ATIKLARIN ULUSAL TANIMLARI

1. Sözleşmenin her bir Tarafı, taraf olduktan sonra altı ay içinde işbu Protokolün I no.lu Ekinde sıralananlar dışında kendi ulusal mevzuatlarına göre tehlikeli atık olarak kabul edilen veya tanımlanan atıklar ve bu tür atıklara uygulanması gerekli sınırötesi hareket usulleri konularında Teşkilâtı bilgilendireceklerdir.

2. Her bir Taraf işbu Maddenin 1 inci paragrafına uygun olarak sağladığı bilgilerdeki tüm önemli değişiklikler konusunda Teşkilâta bilgi verecektir.

3. Teşkilât, işbu Maddenin 1 ve 2 no.lu paragrafları çerçevesinde edindiği bilgileri tüm Taraf-lara sunacaktır.

4. Taraflar, Örgütün işbu Maddenin 3 no.lu paragrafı kapsamında kendilerine ilettiği bilgileri kendi ihracatçılarına ulaştırmakla sorumludur.

---

* Bu Protokol kapsamında, Monako tüm OECD üyesi Devletler ile aynı hak ve yükümlülüklerle sahip olacaktır.

5. Madde

GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

1. Taraflar Protokol uygulama alanındaki tehlikeli atıkların sınırötesi hareketi ve bertarafının neden olabileceği kirlenmeyi önlemek, azaltmak ve ortadan kaldırmak için tüm uygun tedbirleri alacaktır.

2. Taraflar tehlikeli atıkların üretimini asgariye indirmek ve mümkün olduğu taktirde ortadan kaldırmak için tüm uygun tedbirleri alacaktır.

3. Taraflar, aynı zamanda Akdeniz’de tehlikeli atıkların sınırötesi hareketini asgariye indirmek ve mümkün olduğu taktirde ortadan kaldırmak için tüm uygun tedbirleri alacaktır. Bu hedefe ulaşmak için, Taraflar münferiden veya topluca tehlikeli atıkların ithalini yasaklama hakkına sahiptirler. Diğer taraflar bu egemen karara saygı duyacak ve tehlikeli atıkların ithalini yasaklamış bulunan Devletlere ihracat yapılmasına izin vermeyecektir.

4. Bu Protokolün 6 ncı Maddesi 4 üncü paragrafında belirtilen hükümlere bağlı olarak tüm Taraflar tehlikeli atıkların gelişmekte olan ülkelere ihracını ve transit geçişini yasaklamak üzere, kendi ulusal yetki alanlarında uygun tüm yasal, idari ve diğer tedbirleri alacak ve Avrupa Birliği’ne* üye olmayan Taraflar tehlikeli atıkların tüm ithalat ve transitini yasaklayacaklardır.

5. Taraflar yasadışı trafiğin önlenmesi için diğer Birleşmiş Milletler kuruluşları ile ilgili uluslararası ve bölgesel örgütlerle işbirliği yapacak, bu amaca ulaşılması için kendi ulusal yasaları uyarınca cezai müeyyide tedbirleri de dahil olmak üzere uygun önlemleri alacaklardır.

6. Madde

SINIRÖTESİ HAREKET VE BİLDİRİM USULLERİ

İstisnai hallerde, aksi yasaklanmadığı taktirde üretildiği ülkede çevreye uygun bir şekilde bertaraf edilemeyen tehlikeli atıkların sınırötesi hareketine aşağıdaki koşullar çerçevesinde izin verilebilir:

1. Akdeniz’de gelişmekte olan ülkelerin özel durumları nedeniyle tehlikeli atıkları çevreye uyumlu bir şekilde bertaraf edebilecek teknik kapasite ve bertaraf tesislerine sahip olmadıkları gözönünde bulunduruluyorsa:

2. İthalatçı Devletin yetkili makamı tehlikeli atığı çevreye uyumlu bir şekilde bertaraf edebilecek teknik kapasiteye sahip onaylı bir yer veya tesis temin ediyorsa;

3. Tehlikeli atıkların sınırlarötesi hareketi ancak işbu Protokolün IV no.lu Ekinde belirtildiği üzere ihracatçı Devletin önceden yazılı bildirimde bulunması ve ithalatçı veya transit geçiş yolundaki devlet(ler)in yazılı rızalarını bildirmeleri halinde gerçekleşir. Bu paragraf tehlikeli atıkların bu Maddenin 4 üncü paragrafında belirtilen ülkenin karasularından geçiş şartlarına uygulanmaz.

4. Transit Devletin karasularından yapılacak tehlikeli atıkların sınırötesi taşınımı, sadece ihracatçı Devletin transit Devlete daha önceden bu Protokolün Ek IV’ünde belirtildiği şekilde ön bildirimde bulunması halinde gerçekleşebilir. Bildirimin alınmasını müteakip, transit Devlet kendi karasularından geçişle ilgili uluslararası hukukun ve iç hukukunun deniz çevresini koruma amaçlı uluslararası hukuka uygun olarak kabul edilmiş ilgili hükümleri konusundaki tüm yükümlülüklerini ihracatçı Devletin dikkatine getirir. Gerekli durumlarda, Transit Devlet uluslararası hukuka uygun gerekli tedbirleri alabilir. Bu usul, Basel Sözleşmesinde öngörülen sürelerle uygun olmalıdır.

5. Sınırötesi harekete dahil olan her Devlet, bu hareketin özellikle Basel Sözleşmesi’nde öngörülen standart ve usuller başta olmak üzere uluslararası güvenlik standartları ve mali garantilere uygun olmasını temin edecektir.

---

* Bu Protokol kapsamında Monako, Avrupa Birliği’ne Üye Devletler ile aynı hak ve yükümlülüklere sahip olacaktır.

7. Madde

TEKRAR İTHAL GÖREVİ

Atıkların taşınımı ve bertarafına ilişkin sözleşmelerin gerçekleştirilmesinin imkansız oluşu nedeniyle sınırötesi hareket tamamlanamadığı takdirde ihracatçı Devlet tehlikeli atıkları tekrar ithal edecektir. Bu amaçla herhangi bir transit Devlet, ihracatçı Devlet tarafından uygun şekilde bilgilendirilmesini müteakip bu atıkların ihracatçı Devlete geri dönüşüne itiraz etmeyecek, güçleştirmeyecek veya engellemeyecektir.

8. Madde

BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ

1. Sözleşmenin 13 üncü Maddesiyle uyumlu olarak, Taraflar tehlikeli atıklardan kaynaklanan kirliliğe ilişkin bilimsel ve teknolojik konularda mümkün olduğu kadar işbirliği yapacak, özellikle de temiz üretim yöntemleri yoluyla tehlikeli atıkların üretiminin yeni yöntemlerin uygulanması ve geliştirilmesi yoluyla azaltılması ve ortadan kaldırılmasına çalışacaklardır.

2. Bu amaçla, Taraflar Teşkilâta Protokol alanı dahilinde ürettikleri ve transfer ettikleri tehlikeli atıklarla ilgili yıllık raporlar sunarak, Teşkilâtın tehlikeli atık denetimi yapabilmesini sağlayacaktır.

3. Taraflar tehlikeli atıkların ve bunların sınırötesi hareketi ve bertarafından kaynaklanan kirlilik sorunlarının önlenmesini temel alan tedbirli yaklaşımın uygulanması amacıyla uygun önlemlerin alınmasında işbirliği yapacaklardır. Bu doğrultuda, Taraflar üretim süreçlerinde temiz üretim yöntemlerinin uygulanmasını temin edecektir.

9. Madde

YASADIŞI TRAFİK

1. Bu Protokol kapsamında, işbu Protokole veya uluslararası hukukun genel ilkelerine aykırı düşen tehlikeli atıkların herhangi bir sınırötesi hareketi yasadışı trafik olarak adlandırılacaktır.

2. Her bir Taraf, bu tür yasadışı faaliyetlerde bulunan kişilere cezai müeyyide uygulanması da dahil olmak üzere yasadışı trafiği önlemek ve cezalandırmak için gereken uygun ulusal mevzuatı yürürlüğe koyacaktır.

3. Yasadışı trafiğin üretici veya ihracatçı tarafından gerçekleştirilmesi halinde, ihracatçı Devlet, yasadışı trafiği fark ettikten sonraki 30 gün içinde sözkonusu atıkların ihracatçı veya üretici, veya gerekirse bizzat kendisi tarafından, geri alınmasını ve ihlâl eden(ler) hakkında gerekli yasal işlemin yapılmasını temin edecektir.

4. İthalâtçı veya bertarafçı tarafından yasadışı trafik gerçekleştirildiği takdirde, ithalâtçı Devlet, yasadışı trafiği öğrendikten sonraki 30 gün içinde atıkların ithalâtçı tarafından çevreyle uyumlu yöntemlerle bertarafını temin edecek; bu mümkün olmadığı takdirde, ihracatçı Devlet sözkonusu atıkların ihracatçı, üretici veya gerekirse kendisi tarafından ihracatçı Devlete geri alınmasını temin edecektir. İthalâtçı veya ihracatçı Devletlerin yetkili makamları ihlalciler hakkında işbu Protokol uyarınca gerekli yasal işlemin yapılmasını temin edecektir.

5. Yasadışı trafiğin sorumluluğunun ihracatçı veya üreticiye ya da ithalâtçı veya bertarafçıya yüklenemediği durumlarda, ilgili Taraflar veya diğer Taraflar uygun olduğu şekilde, işbirliği yoluyla sözkonusu atıkların mümkün olan en kısa sürede ihracatçı Devlet veya ithalâtçı Devlet ya da başka bir yerde gerektiği gibi çevreyle uyumlu bir şekilde mümkün olan en kısa sürede bertaraf edilmesini sağlayacaktır.

6. Taraflar yasadışı trafik konusundaki tüm bilgileri mümkün olan en kısa sürede Teşkilâta ulaştırarak, Teşkilât da tüm Âkit Taraflara bu bilgiyi dağıtacaktır.

7. Taraflar yasadışı trafiğin vuku bulmamasını sağlamak amacıyla işbirliği yapacaktır. İstendiği takdirde, Teşkilât yasadışı trafik vakalarının tanımlanmasında Taraflara yardımcı olacak ve yasadışı trafik konusunda edindiği bilgileri ilgili tüm Taraflara derhal iletacaktır.

8. Tehlikeli atıkların yasadışı trafiğinin etkin bir biçimde önlenmesi ve izlenmesi amacıyla Teşkilât, Basel Sözleşmesi Sekreteryasıyla gereken tüm koordinasyonu üstlenecektir. Bu koordinasyon özellikle aşağıdaki konularda olacaktır:

- (a) Akdeniz’de belirlenen veya iddia edilen yasadışı trafik hakkında bilgi alışverişinde bulunma ve bu tür vakaların çözümlenmesi için çalışmaların koordinasyonu;
- (b) Tehlikeli atıkların yasadışı trafiğini önleme ve cezalandırma amacına yönelik olarak Akdeniz Devletlerinde ulusal mevzuatın ve uygun altyapının oluşturulması dahil olmak üzere kapasite geliştirilmesi alanında yardım sağlanması;
- (c) Akdeniz’de tehlikeli atıkların yasadışı trafiğini önleyecek ve izleyecek bir mekanizmanın kurulması.

10. Madde

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERE YARDIM

Taraflar doğrudan veya yetkili ya da diğer uluslararası teşkilâtlar aracılığıyla veya ikili olarak gelişmekte olan ülkelerin bu Protokolü uygulaması için mali ve teknik yardım programlarının oluşturulması ve uygulanması amacıyla işbirliği yapacaklardır.

11. Madde

BİLGİ AKTARIMI

Taraflar Teşkilât aracılığıyla birbirlerine alınan önlemler, edinilen sonuçlar ve böyle bir durum olduğu takdirde işbu Protokolün uygulanmasında karşılaşılan güçlükler konusunda bilgi aktaracaktır. Bu tür bilgilerin toplanması ve iletilmesine ilişkin usuller Tarafların toplantılarında kararlaştırılacaktır.

12. Madde

HALKIN BİLGİLENDİRİLMESİ VE KATILIMININ SAĞLANMASI

1. İşbu Protokolün 6 ncı Maddesi kapsamında tehlikeli atıkların sınırötesi hareketine istisnai olarak izin verilen hallerde, Taraflar kendilerince uygun görülen kanallar aracılığıyla halka yeterli bilginin ulaştırılmasını temin edecektir.
2. İşbu Protokolün hükümleri uyarınca ve mümkün ve uygun görülen zamanlarda, ihracatçı Devlet ve ithalatçı Devlet, halkın görüş ve endişelerini açıklamayı amaçlı işlemlere halkın katılabilmesi yönünde fırsat sağlayacaktır.

13. Madde

DOĞRULAMA

1. Bir başka Tarafın işbu Protokol kapsamındaki yükümlülüklerini ihlâl eden davranışlar içinde bulunmakta olduğuna veya bulunduğu inanamak için nedeni olan herhangi bir Tarafın Teşkilâtı bu durumdan haberdar etmesi ve böyle bir durum karşısında doğrudan veya Organizasyon kanalıyla aleyhinde iddialar yürütülen Tarafın aynı anda ve derhal bilgilendirilmesi gerekir.
2. Teşkilât ilgili Tarafıara danışarak iddianın içeriğini doğrulayıcı bir çalışma yapacak ve bu konuda Tarafıara bir rapor sunacaktır.

14. Madde

SORUMLULUK VE TAZMİNAT

Taraflar mümkün olan en kısa sürede zararın değerlendirilmesi için uygun rehberleri hazırlamalarının yanısıra, tehlikeli atıkların sınırötesi hareketi ve bertarafından kaynaklanan zararın sorumluluğu ve tazmin edilmesine ilişkin kaide ve usullerin oluşturulması amacıyla işbirliğine girecektir.

15. Madde

TOPLANTILAR

1. Tarafların olağan toplantıları Sözleşmenin 18 inci Maddesi uyarınca Sözleşmeye Âkit Tarafların olağan toplantısıyla bağlantılı olarak yapılır. İşbu Protokolün Tarafları Sözleşmenin 18 inci Maddesine uygun olarak olağanüstü toplantılar da yapabilirler.

2. Taraflar toplantılarının görevleri diğer konuların yanısıra aşağıdaki şekildedir:
  - (a) İşbu Protokolün uygulanışının gözden geçirilmesi ve ekler dahil, ilave tedbirlerin düşünülmesi;
  - (b) Gerek görüldüğünde, İşbu Protokol ve herhangi bir ekinin düzeltim ve değişikliğe tabi tutulması;
  - (c) İşbu Protokolün ilgili Maddeleri uyarınca programların, yöntemlerin ve önlemlerin oluşturularak kabul edilmesi;
  - (d) İşbu Protokolün ilgili Maddeleri uyarınca Tarafların Teşkilâta veya Taraflar toplantısına sundukları tüm bilgileri gözönünde bulundurmak;
  - (e) İşbu Protokolün uygulanması için uygun diğer görevleri yerine getirmek.

16. Madde

İLAVE PROGRAM VE TEDBİRLERİN KABULÜ

Taraflar toplantısı üçte iki (2/3) çoğunlukla tehlikeli atıkların sınırötesi hareketi ve bertarafından kaynaklanan kirlenmenin önlenmesi ve ortadan kaldırılması için tüm ek program ve tedbirleri kabul edecektir.

17. Madde

NİHAİ HÜKÜMLER

1. Sözleşmenin herhangi bir Protokolle ilgili hükümleri işbu Protokol için de geçerli olacaktır.
2. Sözleşmenin 24 üncü Maddesi uyarınca kabul edilen usul ve mali kurallar, Protokol Tarafları aksine bir karar almadığı sürece işbu Protokol için de geçerli olacaktır.
3. İşbu Protokol 1 Ekim 1996'da İzmir'de ve 2 Ekim 1996-1 Ekim 1997 tarihleri arasında Sözleşmeye taraf herhangi bir Devlete Madrid'de imzaya açık olacaktır. Ayrıca, Protokol aynı tarihlerde Avrupa Topluluğu ve en az bir üyesi protokol alanının kıyıdaşı bir kıyı Devlet olan ve işbu Protokolün kapsamına giren alanlarda yetkili benzer bölgesel ekonomik grupların da imzasına açılacaktır.
4. İşbu Protokol onay, kabul veya tasdiğe tabi olacaktır. Onay, kabul veya tasdik belgelerini muhafaza görevini üstlenecek olan İspanya Hükümetine tevdi edilecektir.
5. 2 Ekim 1997 tarihi itibarıyla işbu Protokol, yukarıda 3 üncü Paragrafta değinilen Devletler, Avrupa Topluluğu ve yine aynı paragrafta sözü geçen grupların katılımına açık olacaktır.
6. İşbu Protokol, bu Maddenin 3 üncü Paragrafında değinilen Protokol Taraflarınca en az altı (6) onay, kabul, tasdik veya katılma belgesinin tevdi edilmesini izleyen otuzuncu (30) gün yürürlüğe girecektir.

ŞAHİTLER HUZURUNDA, ilgili Hükümetlerinden gerekli yetkiyle donatılmış olan aşağıda imzası bulunan şahıslar işbu Protokolü imzalamışlardır.

İzmir'de 1996 Ekim ayının ilk gününde Arapça, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dillerinde herbiri aynı derecede geçerli olan dört metin tek nüsha olarak hazırlanmıştır.

I. EK

BU PROTOKOL KAPSAMINDAKİ ATIK KATEGORİLERİ

A. TEHLİKELİ ATIKLAR

Y0	Radyonüklid konsantrasyonu (yoğunluğu) ve özellikleri insan faaliyetleri sonucu oluşan radyonüklidle kirlenmiş veya radyonüklid içeren tüm atıklar
Y1	Hastanelerdeki tıbbî bakım, tıbbî merkez ve kliniklerden kaynaklanan tıbbî atıklar
Y2	Farmasötik ürünlerin üretilmesi ve hazırlanmasından kaynaklanan atıklar
Y3	Atık farmasötikler, ecza ürünleri ve ilaçlar
Y4	Biyosidler ve fitofarmasötiklerin üretimi, formülasyonu ve kullanımından kaynaklanan atıklar
Y5	Ahşap koruyucu kimyasalların üretimi, formülasyonu ve kullanımından kaynaklanan atıklar
Y6	Organik çözücülerin üretimi, formülasyonu ve kullanımından kaynaklanan atıklar
Y7	Siyanür içeren ısıtma ve tavlama işlemlerinden kaynaklanan atıklar

- Y8 Esas kullanım amaçlarına uygun olmayan atık madeni yağlar
Y9 Atık yağ/su, hidrokarbon/su karışımları, emülsiyonlar
Y10 Poliklorlu bifeniller (PCB'ler) ve/veya poliklorlu terfeniller (PCT'ler) ve/veya polibrom-
lubifeniller (PBB'ler) içeren veya bunlarla kirlenmiş olan atık maddeler ve malzemeler
Y11 Rafineri, distilasyon ve tüm pirolitik işlemlerden kaynaklanan atık katransı artıklar
Y12 Mükkekep, boya, pigment, cila, vernik üretiminden, formülasyonu ve kullanımından kay-
naklanan atıklar
Y13 Reçine, lateks, plastikleştirici, tutkal/yapışkan üretimi, formülasyonu ve kullanımından
kaynaklanan atıklar
Y14 Belirlenmemiş ve/veya yeni olup insan ve/veya çevre üzerindeki etkisi bilinmeyen araş-
tırma ve geliştirme veya öğretim amaçlı faaliyetlerden kaynaklanan atık kimyasal maddeler
Y15 Başka mevzuat kapsamına girmeyen patlayıcı özelliğe sahip atıklar
Y16 Fotoğraf kimyasalları ve işleme materyallerinin üretimi, formülasyonu ve kullanımından
kaynaklanan atıklar
Y17 Metallere ve plastiklere uygulanan yüzeysel işlemlerden kaynaklanan atıklar
Y18 Endüstriyel atıklarının bertaraf işlemlerinden kaynaklanan atıklar
Aşağıdaki bileşenleri içeren atıklar :
Y19 Metal karboniller
Y20 Berilyum; berilyum bileşikleri
Y21 Heksavalent (6 değerli) krom bileşikleri
Y22 Bakır bileşikleri
Y23 Çinko bileşikleri
Y24 Arsenik; arsenik bileşikleri
Y25 Selenyum; selenyum bileşikleri
Y26 Kadmiyum; kadmiyum bileşikleri
Y27 Antimon; antimon bileşikleri
Y28 Tellur; tellur bileşikleri
Y29 Civa; civa bileşikleri
Y30 Talyum; talyum bileşikleri
Y31 Kurşun; kurşun bileşikleri
Y32 Kalsiyum florür hariç inorganik flor bileşikleri
Y33 İnorganik siyanürler
Y34 Asitik çözeltiler veya katı haldeki asitler
Y35 Bazik çözeltiler veya katı haldeki bazlar
Y36 Asbest (toz ve lifler)
Y37 Organik fosfor bileşikleri
Y38 Organik siyanürler
Y39 Fenoller; klorofenoller dahil fenollü bileşikler
Y40 Eterler
Y41 Halojenli organik çözücüler
Y42 Halojenli çözücüler hariç organik çözücüler
Y43 Poliklorlu dibenzo furanın herhangi bir türevi
Y44 Poliklorlu dibenzo-para-dioksinin herhangi bir türevi
Y45 İşbu ekte sözü geçen maddeler (Örn. Y39, Y41, Y42, Y43, Y44) dışındaki organohalojen
bileşikler.
B. EVSEL ATIKLAR
Y46 Kanalizasyon ve kanalizasyon çamurları dahil evlerden toplanan atıklar
Y47 Evsel atıkların yakılmasından kaynaklanan atıklar

II. EK TEHLİKELİ ÖZELLİKLER LİSTESİ

B. M.

<u>Sınıf*</u>	<u>Kod</u>	<u>Özellikler</u>
1	H1	Patlayıcı Bir patlayıcı madde veya atık, katı veya sıvı madde veya atık (maddeler veya atıkların karışımı) olup belli bir ısı ve basınçla belli bir hızda etrafa zarar verecek şekilde kendi içinde gaz üreten kimyasal yeteneğine sahiptir.
3	H3	Parlayıcı sıvılar “Parlayıcı” kelimesi “tutuşan” ile aynı anlamı taşır. Parlayıcı sıvılar kapalı kap testinde 60.5 derece C, açık kap testinde ise 65.6 derece C’den daha fazla olmayan ısılarda parlayıcı bir buhar salan sıvılar, solüsyonlarında katı bulunan sıvılar, veya süspansiyonlardır. (ör. boyalar, vernikler, cilalar vs.. ancak tehlikeli özellikleri nedeniyle başka türlü sınıflandırılmış olan madde veya atıklar hariçtir) (Açık kap testleriyle kapalı kap testlerinin sonuçları tam anlamıyla karşılaştırılabilir olmadığından ve aynı testten elde edilen ayrı sonuçlarda bile değişiklik bulunduğundan, yukarıdaki rakamlardan farklı olan mevzuatlardaki farklara bu tanımın ruhuna uygun olarak izin verilir.)
4.1	H4.1	Parlayıcı katılar Patlayıcı sınıflandırmasına girenler dışındaki nakliye esnasında karşılaşılan koşullarda kolayca tutuşabilen, yangına neden olan veya sürtünme yolu ile yangına katkıda bulunan katılar veya katı atıklardır.
4.2	H4.2	Aniden tutuşabilen maddeler veya atıklar Nakliye esnasında karşılaşılan normal koşullarda anında ısınmaya veya havayla temas halinde ısınmaya neden olan ve alev almaya yatkın maddeler veya atıklardır.
4.3	H4.3	Suyla temas ettiğinde parlayıcı gazlar çıkaran maddeler veya atıklar Suyla etkileşim halinde aniden parlayıcı hale gelebilen veya tehlikeli miktarlarda parlayıcı gaz çıkaran maddeler veya atıklardır.
5.1	H5.1	Oksitleyici Kendi başlarına tutuşur, her zaman olmadıkları halde genelde oksijen üreterek diğer maddelerin tutuşmasına neden olan veya tutuşmaya katkıda bulunan maddeler veya atıklar.
5.2	H5.2	Organik peroksitler Bivalent -O-O- yapısı içeren organik maddeler veya atıklar ısıl stabiliteye sahip olmadıklarından kendiliğinden ivme kazanan eksotermik ayrışım geçirebilirler.
6.1	H6.1	Zehirli (Akut) Yutulduğu veya solunduğu ya da cilde temas ettiği takdirde insanın ölümüne veya ciddi yaralanmasına ya da sağlığının bozulmasına neden olabilen maddeler veya atıklar.
6.2	H6.2	Enfekte maddeler Hayvanlar veya insanlarda hastalığa yol açtığı bilinen veya bundan şüphe edilen canlı mikroorganizmalar veya bunların toksinlerini içeren maddeler ya da atıklar.
8	H8	Aşındırıcılar (korozifler) Kimyasal etki yoluyla canlı dokuyla temas ettiğinde ciddi hasara yol açan veya sızıntı olduğu takdirde diğer mallara veya taşıma yöntemlerine maddi zarar ve-

(*) Birleşmiş Milletlerin Tehlikeli Maddelerin Taşınmasına İlişkin Tavsiyelerinde yaralan tehlikelerin sınıflandırma sistemine tekabül eder. (ST/SG AC.10 I Rev. 5, Birleşmiş Milletler, New York, 1998)

- ren veya hatta tahrip eden maddeler ya da atıklar olup; başka tehlikelere de neden olabilirler.
- 9 H10 Hava veya suyla temasında zehirli gazların çıkarılması
Hava veya suyla temas ettiklerinde tehlikeli miktarlarda zehirli gaz çıkarabilen madde veya atıklar.
- 9 H11 Zehirli (Sonradan veya kronik)
Solundukları, yutuldukları veya cilde nüfuz ettikleri takdirde kanserojen etki dahil sonradan veya kronik etkiye neden olan maddeler ya da atıklar.
- 9 H12 Ekotoksik
Serbest bırakıldığı zaman biyoakümülyasyon ve/veya biyotik sistemler üzerinde zehirli etkiler yoluyla çevre üzerinde anında ya da daha sonra ters etkiler sergileyen veya sergileyebilecek maddeler ya da atıklar.
- 9 H13 Bertarafından sonra yukarıda sıralanan özelliklerden herhangi birine sahip sızıntı suyu gibi başka bir madde üretme yeteneğine sahip olanlar.

III. EK BERTARAF İŞLEMLERİ

Bu ekte yer alan bertaraf işlemlerinin listesi uygulaması yapılan veya yapılmış olanları yansıtır. Bu liste kabul gören bertaraf işlemlerini yansıtmaz. İşbu Protokolün 5 inci ve 6 ncı maddeleri uyarınca, tehlikeli atıklar her halukarda çevreye uyumlu bir şekilde yönetilmelidir.

A. **Kaynak geri kazanımına, geri dönüşüme, arazi ıslahına, doğrudan tekrar kullanıma veya alternatif kullanımlara olanak vermeyen işlemler.**

Bölüm A uygulaması gerçekleşen tüm bertaraf çalışmalarını kapsar.

- D1 Toprağın içine veya üstüne depolama (ör. düzenli depolama, vb.)
- D2 Toprakta arıtma (ör. sıvı veya çamursu atıkların topraklarda biyolojik bozulmaya uğraması vb.)
- D3 Derin enjeksiyon (ör. pompalanabilir atıkların kuyulara, tuz tepelerine veya doğal olarak oluşmuş depolara enjeksiyonu vb.)
- D4 Yüzey doldurma (ör. sıvı veya çamursu atıkların bataklıklara, göletlere, lagünlere, doldurulması, vb.)
- D5 Özel işlemlerle arazi depolaması (ör. birbirinden ve çevreden yalıtılmış üstü kapalı astarlı hücrelere yerleştirme, vb.)
- D6 Denizler/okyanuslar hariç bir su kütesine bırakmak
- D7 Deniz yatağına yerleştirme dahil denizler/okyanuslara bırakmak
- D8 İşbu ekte başka bir yerde belirtilmeyip Bölüm A'da yer alan işlemlerden biri yoluyla atılan nihai bileşim veya karışımlarla sonuçlanan biyolojik arıtma
- D9 İşbu ekte başka bir yerde belirtilmeyip Bölüm A'da yer alan işlemlerden biri yoluyla atılan nihai bileşim veya karışımlarla sonuçlanan fiziko-kimyasal arıtma (ör. buharlaştırma, kurutma, kireçleştirme, nötrleştirme, çöktürme vb.)
- D10 Karada yakma
- D11 Denizde yakma
- D12 Nihai depolama (ör. konteynerlerin madenlere yerleştirilmesi vb.)
- D13 Bölüm A'da yer alan işlemlerden herhangi birine tâbi tutulmadan önce karıştırma veya harmanlama
- D14 Bölüm A'da yer alan işlemlerden herhangi birine tâbi tutulmadan önce tekrar ambalajlama

- D15 Bölüm A'da yer alan işlemlerden herhangi birine tâbi tutulmak üzere depolama
- B. Kaynak geri kazanımına, geri dönüşüme, arazi ıslahına, doğrudan tekrar kullanıma veya alternatif kullanımlara olanak veren işlemler.**
- Bölüm B yasal açıdan tehlikeli atık olarak tanımlanan veya görülen ve aksi takdirde Bölüm A'da yer alan işlemlere dahil edilmesi gereken maddelere ilişkin tüm işlemleri kapsar.
- R1 Yakıt olarak (doğrudan yakma dışında) veya enerji üretmek için başka bir şekilde kullanılması
- R2 Çözücü geri kazanımı/yeniden üretimi
- R3 Çözücü olarak kullanılmayan organik maddelerin geri dönüştürülmesi/geri kazanımı
- R4 Metaller ve metal bileşiklerinin geri dönüştürülmesi/geri kazanımı
- R5 Diğer inorganik maddelerin geri dönüştürülmesi/geri kazanımı
- R6 Asitlerin ve bazların tekrar üretimi
- R7 Kirlenmenin azaltılması için kullanılan bileşenlerin geri kazanımı
- R8 Katalizör bileşenlerinin geri kazanımı
- R9 Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya önceden kullanılmış yağların başka şekillerde kullanılması
- R10 Tarıma veya ekolojik iyileştirmeye fayda sağlayan toprakta arıtma
- R11 R1-R10 arasında bulunan işlemlerden herhangi birinden elde edilmiş artık maddelerin kullanımı
- R12 R1-R11 arasında bulunan işlemlerden herhangi birine sunulmak üzere atıkların değişimi
- R13 B bölümünde bulunan herhangi bir işlemde kullanılmak amacıyla malzeme toplanması

IV. EK (A)

BİLDİRİM ÜZERİNDE SAĞLANACAK BİLGİLER

1. Atık ihracatının nedeni;
2. Atığın ihracatçısı 1/;
3. Atığı üreten(ler) ve üretim yeri 1/;
4. Atığı ithal ve bertaraf edecek taraf ve atığın bertaraf edileceği mahal 1/;
5. Atığın taşınması için düşünülen nakliyeci(ler) veya biliniyor ise acentası 1/;
6. Atığı ihraç eden ülke Yetkili makam 2/;
7. Transit geçiş yapılması beklenen ülkeler Yetkili makam 2/;
8. Atığı ithal eden ülke Yetkili makam 2/;
9. Tahmini yükleme tarih(leri) ve atığın ihraç edileceği süre ile önerilen seyir (giriş ve çıkış noktası dahil) 3/;
10. Öngörülen taşıma şekli (karayolu, demiryolu, deniz, hava, iç sular);
11. Sigortaya ilişkin bilgiler 4/;
12. Y numarası ve BM numarası dahil atığın ismi ve fiziki tanımı ile kompozisyonu 5/; ve kaza durumunda acil önlemleri içerecek şekilde tüm özel işlemlere ilişkin şartlar;
13. Öngörülen ambalaj türü (ör. dökme, varil, tanker);
14. Hacim/ağırlık olarak tahmini miktar 6/;
15. Atığın üretildiği proses 7/;
16. EK I'e göre kodu, EK II'ye göre sınıflandırılması, H numarası, UN sınıfı;
17. EK III uyarınca bertaraf yöntemi;
18. Üretici ve ihracatçı tarafından bilgilerin doğruluğuna ilişkin beyan;
19. Atığı bertaraf edecek olan tarafından ihracatçı veya üreticiye iletilen bilgiler (tesisin teknik tanımı dahil) ışığında yapılan değerlendirmeler sonucunda ithalatçı ülkenin kanunları ve mevzuatı kapsamında atığın çevreye uyumlu bir şekilde yönetilmeyeceğine inanmak için hiç bir nedenin bulunmaması;
20. İhracatı yapan ile bertarafı gerçekleştirecek taraf arasındaki sözleşmeye ilişkin bilgiler.

NOTLAR

Basel Sözleşmesi, OECD ve Avrupa Ekonomik Topluluğu tarafından geliştirilenlere benzer bir Bildirim Formu ve ilişik evrakın Teşkilât tarafından da kullanılması gerekir.

- 1/ Tam isim ve adres, telefon, telex veya faks numarası ile temas edilecek kişinin adı, adresi, telefonu, telex veya faks numarası.
- 2/ Tam isim ve adres, telefon, telex veya faks numarası.
- 3/ Birçok yüklemeyi kapsayan genel bir bildirim sözkonusu olduğunda, ya her bir yüklemenin tahmini tarihleri veya bu bilinmiyorsa yüklemelerin tahmini sıklığının bildirilmesi gerekir.
- 4/ İlgili sigorta şartları ve bunun ihracatçı, taşıyıcı veya bertaraf edecek tarafça nasıl karşılanacağına ilişkin bilgi sağlanacaktır.
- 5/ Zehirlilik ve atığın gerek işlem gerekse önerilen bertaraf yöntemine bağlı olarak yaratabileceği diğer tehlikeler açısından en tehlikeli bileşenlerinin doğası ve yoğunluğu.
- 6/ Birçok yüklemeyi kapsayan genel bir bildirim sözkonusu olduğunda hem tahmini toplam miktar hem de her bir yüklemenin ayrı ayrı tahmini miktarları gereklidir.
- 7/ Bu tehlikeyi değerlendirebilmek ve önerilen bertaraf işleminin uygunluğunu belirleyebilmek için gereklidir.

IV. EK (B)

TAŞIMA BELGESİ ÜZERİNDE SAĞLANACAK BİLGİLER

1. Atığın ihracatçısı 1/:
2. Atığı üretenler ve üretim yeri 1/:
3. Atığı ithal ve bertaraf edecek taraf ve atığın bertaraf edileceği mahal 1/:
4. Atığı taşıyacak nakliyeciler 1/ veya acenta(ları):
5. Sınırötesi hareketin başlangıç tarihi ve atığın her el değiştirilmesinde teslim alınma tarih(ler)i ile teslim alan(lar)ın imzası:
6. Taşıma şekli (karayolu, demiryolu, deniz, hava, iç sular) ihracat, transit ve ithalat ülkeleri dahil olmak üzere belirlenen giriş ve çıkış noktası:
7. Atığın genel tanımı (fiziki durum, doğru BM yükleme adı ve sınıfı, BM numarası, Y numarası ve varsa H numarası):
8. Kaza durumunda acil önlemler dahil özel işlem şartlarına ilişkin bilgi:
9. Ambalaj türü ve sayısı:
10. Ağırlık/hacim olarak miktar:
11. Bilgilerin doğruluğuna dair üretici ve ihracatçı tarafından beyan:
12. Taraf olan tüm ilgili Devletlerin yetkili makamlarından bir itiraz olmadığına dair üretici veya ihracatçı tarafından beyan:
13. Bertarafı gerçekleştirecek tarafın belirlenen bertaraf tesisinde atığı teslim alacağına dair belge ile bertaraf yönteminin ve yaklaşık tarihinin belirtilmesi:
14. 6 ncı Maddenin 5 inci Paragrafında belirtildiği üzere sigorta belgeleri, senet veya diğer garantiler de gerekebilir.

NOTLAR

Basel Sözleşmesi, OECD ve Avrupa Topluluğu tarafından geliştirilenlere benzer bir Taşıma Belgesi ve ilişik evrakın Teşkilât tarafından da kullanılması gerekir.

Taşıma Belgesi üzerinde gereken bilgiler mümkün olduğu takdirde taşıma kurallarına göre gerekli olan belgeye deruhte edilerek tek evrak halinde kullanılmalıdır. Bunun mümkün olmadığı hallerde bilgi, taşıma kurallarına göre gerekli olan bilgilerin tekrarı değil tamamlayıcısı niteliğinde olmalıdır. Taşıma belgesinin üzerinde bilgiyi sağlayacak ve formu dolduracak kişilerin kimler olduğuna dair talimatlar bulunmalıdır.

1/ Tam isim ve adres, telefon, teleks veya faks numarası ile acil durumlarda temas edilecek kişinin adı, adresi, telefonu, teleks veya faks numarası.

Türkiye'nin Bildirimi

1982 Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesine atfı içeren Akdeniz'de Tehlikeli Atıkların Sınırlanması Hareketleri ve Bertarafından Kaynaklanan Kiriliğin Önlenmesi Protokolü'nün Türkiye tarafından onaylanması, Türkiye'nin söz konusu Sözleşme'ye ilişkin tutumuna hanel getirmez ve bu tutumu etkilemez.

